

เกาหลีเหนือ

1. ภูมิหลัง

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council - UNSC) ได้รับรองข้อมติที่ 1695 (2006) ที่ 1718 (2006) ที่ 1874 (2009) ที่ 2087 (2013) ที่ 2094 (2013) ที่ 2270 (2016) ที่ 2321 (2016) ที่ 2371 (2017) ที่ 2375 (2017) และ ที่ 2397 (2017) เรียกร้องให้รัฐสมาชิกปฏิบัติตามมาตรการลงโทษเกาหลีเหนือเกี่ยวกับโครงการพัฒนาขีปนาวุธและอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งมีมาตรการที่สำคัญ เช่น มาตรการห้ามเดินทางและอายัดทรัพย์สิน มาตรการทางการเงิน มาตรการด้านการจ้างงาน มาตรการสกัดกั้น โดยให้รัฐสมาชิกตรวจค้นเรือสินค้าที่ต้องสงสัย การปฏิเสธการอนุญาตให้อากาศยานที่ต้องสงสัยขึ้น ลงจอด หรือบินผ่าน มาตรการเพิ่มการจับตาดูการทดสอบเกาหลีเหนือ เพื่อป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ มาตรการห้ามนำเข้าและส่งออกสินค้าหลายรายการ การปิดกั้นการร่วมค้าและร่วมทุนกับเกาหลีเหนือ เป็นต้น

2. พัฒนาการ

นับตั้งแต่ปี 2549 เกาหลีเหนือได้ทดลองระเบิดนิวเคลียร์และขีปนาวุธของตนอยู่เป็นระยะ และได้ทำการทดลองดังกล่าวบ่อยครั้งขึ้นในช่วงปี 2559-2560 โดยเฉพาะการทดลองระเบิดนิวเคลียร์เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2560 ซึ่งเกาหลีเหนือแถลงว่าได้ทดลองระเบิดไฮโดรเจน (hydrogen bomb) สำเร็จ ถือเป็น การทดลองระเบิดนิวเคลียร์ครั้งที่ 6 ของเกาหลีเหนือ และการทดลองขีปนาวุธข้ามทวีป (Inter-continental Ballistic Missile) ครั้งแรก ในวันที่ 4 กรกฎาคม และการทดลองขีปนาวุธข้ามทวีปอีกสองครั้งในวันที่ 28 กรกฎาคม และวันที่ 28 พฤศจิกายน 2560 ตามลำดับ พัฒนาการเหล่านี้ส่งผลให้ UNSC รับรองข้อมติเพื่อยกระดับมาตรการลงโทษเกาหลีเหนือในปี 2560 รวม 3 ฉบับ (ข้อมติฯ ที่ 2371 (2017) ที่ 2375 (2017) และ ที่ 2397 (2017)) ทำให้มาตรการลงโทษเกาหลีเหนือมีขอบข่ายครอบคลุมและมีระดับมาตรการลงโทษสูงที่สุดในปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี ในปี 2561 สถานการณ์คาบสมุทรเกาหลีมีพัฒนาการเชิงบวกเป็นลำดับ เช่น

- การส่งนักกีฬาและคณะผู้แทนเกาหลีเหนือ เข้าร่วมโอลิมปิกฤดูหนาวที่เมืองเปียงชาง เกาหลีใต้ ระหว่างวันที่ 9-25 กุมภาพันธ์ 2561
- การประชุม Inter-Korean Summit ครั้งที่ 3 ที่หมู่บ้านสงบศึกปันมุนจอม (ฝั่งเกาหลีใต้) เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2561 โดยเป็นครั้งแรกที่ผู้นำเกาหลีเหนือเยือนเกาหลีใต้ นับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามเกาหลีเมื่อปี 2496 ผู้นำทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามใน Panmunjom Declaration for Peace, Prosperity and Unification of the Korean Peninsula ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันว่า จะร่วมกันสร้างเอกภาพและสันติภาพของคาบสมุทรเกาหลี การตั้งเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้คาบสมุทรเกาหลีปลอดอาวุธนิวเคลียร์ รวมถึงการจัดทำข้อตกลงสันติภาพระหว่างกัน
- เกาหลีเหนือได้ทำลายสถานที่ทดลองนิวเคลียร์ (Punggye-ri Nuclear Test Site) ซึ่งเป็นสถานที่ทดลองระเบิดนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือทั้ง 6 ครั้ง เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2561 ด้วยการระเบิดทิ้ง โดยเกาหลีเหนือได้เชิญผู้สื่อข่าวเข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วย
- การประชุมระหว่างผู้นำเกาหลีเหนือ – สหรัฐฯที่ Capella Hotel เกาะ Sentosa สิงคโปร์ เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2561 ซึ่งผู้นำทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามในแถลงการณ์ร่วม มีสาระสำคัญ 4 ข้อ ได้แก่ (1) สองฝ่ายจะสถาปนา คสพ. ใหม่ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนเพื่อสันติภาพและความเจริญรุ่งเรือง (2) สองฝ่ายจะร่วมกัน

สร้างสันติภาพที่มีเสถียรภาพและยั่งยืนในคาบสมุทรเกาหลี (3) เน้นย้ำปฏิญญาปันมุนจอมเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2561 โดยเกาหลีเหนือยืนยันที่จะดำเนินการให้คาบสมุทรเกาหลีปลอดอาวุธนิวเคลียร์ และ (4) สองฝ่ายจะค้นหากระดูกและชิ้นส่วนของทหารที่เสียชีวิตและผู้สูญหายในสงครามเกาหลีและดำเนินการส่งกลับในทันทีที่ได้รับการยืนยันตรวจสอบแล้ว นอกจากนี้ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ จะให้การยืนยันด้านความมั่นคง (security guarantee) แก่เกาหลีเหนือ ในขณะที่ผู้นำเกาหลีเหนือได้ย้ำคำสัญญาเพื่อบรรลุการปลดอาวุธนิวเคลียร์บนคาบสมุทรเกาหลี โดยสมบูรณ์ (complete denuclearization)

3. การดำเนินงานและท่าทีของไทยภายใต้กรอบ UN

ในฐานะรัฐสมาชิก UN ไทยมีพันธกรณีตามข้อ 25 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติที่จะต้องปฏิบัติตามข้อมติ UNSC ซึ่งไทยได้ดำเนินการตามมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนืออย่างแข็งขัน โดยสอดคล้องกับกรอบกฎหมายภายในของไทย และให้ความร่วมมือแก่คณะผู้เชี่ยวชาญของ UNSC อย่างเต็มที่มาโดยตลอด

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการดำเนินการตามข้อมติ UNSC กรณีมาตรการลงโทษเกาหลีเหนือและสั่งการให้ส่วนราชการของไทยที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ ครบถ้วนแล้ว โดยล่าสุดได้ให้ความเห็นชอบการดำเนินการตามข้อมติ UNSC ที่ 2397 (2017) เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2561

กองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธ
กรมองค์การระหว่างประเทศ
21 มิถุนายน 2561